

# ГІМН УКРАЇНИ

Слова П. Чубинського

Музика М. Вербицького

## **ТВОРЦІ ГІМНУ УКРАЇНИ**

Слова національного славня (гімну) “Ще не вмерла Україна і слава, і воля” написав на початку 60-х років XIX століття відомий український поет, етнограф, фольклорист, член Російського географічного товариства (1873 р.), лауреат золотої медалі Міжнародного географічного конгресу в Парижі (1875 р.) та Уваровської премії Петербурзької Академії наук (1879 р.) Павло Чубинський (1839-1884 рр.). Вірш, уперше надрукований 1863 року, швидко розійшовся в народі, серед інтелігенції, студентів, гімназистів. Певний час його навіть приписували Тарасу Шевченку.

Того ж 1863 р. музику на слова вірша написав талановитий західноукраїнський композитор і диригент о. Михайло Вербицький (1815-1870 рр.).

Своїм творенням і словами гімн засвідчує соборність українського народу, єдність його східних і західних земель, сподівання на щиру працю і завзяття, на славне утвердження вільної України поміж іншими народами.

### Текст гімну

Ще не вмерла України ні слава, ні воля.  
Ще нам, браття українці, усміхнеться доля.  
Згинуть наші вороженьки, як роса на сонці,  
Запануєм і ми, браття, у своїй сторонці.

Душу й тіло ми положим за нашу свободу,  
І покажем, що ми, браття, козацького роду.

Станем, браття, в бій кривавий від Сяну до Дону,  
В ріднім краю панувати не дамо нікому;  
Чорне море ще всміхнеться, дід Дніпро зрадіє,  
Ще у нашій Україні доленька наспіє.

Душу, тіло ми положим за нашу свободу,  
І покажем, що ми, браття, козацького роду.

А завзяття, праця щира свого ще докаже,  
Ще ся волі в Україні піснь гучна розляже,  
За Карпати відоб'ється, згомонить степами,  
України слава стане поміж ворогами.

Душу, тіло ми положим за нашу свободу,  
І покажем, що ми, браття, козацького роду.

## УКРАЇНСЬКІ НАЦІОНАЛЬНІ ГІМНИ

Гімни належать до найбільших святинь будь-якого народу. Це ті слова, та музика, які змушують кожного з нас підніматися при перших же акордах, з трепетом у душі слухати ту мелодію, яка віднаходить найпотаємніші струни, кличе до високого й світлого. Є такий символ і в українців - це гімн *“Ще не вмерла Україна”*.

Втім, принагідно згадаємо, що перша музична символіка нашого народу сягає часів **Київської Русі**. Тоді роль державного гімну - в сьогоденні розумінні - виконували бойові заклики та пісні, які створювали патріотичний настрій перед битвами. Вони, як свідчить *“Слово о полку Ігоревім”*, закликали воїнів до хоробрості, аби здобути *“князю славу”*, *“слави Ігорю Святославичу, Буй-Туру Всеволоду, Володимиру Ігоровичу”* - *“за землю Руську”*, *“за рани Ігорові хороброго Святославича”*.

З тих часів поширюються й пісні релігійного змісту. В них возвеличуються Божа Матір, Господь, святі. До найпоширеніших видів старовинної гімнної пісні належать канти, що виконуються хором, триголосні псалми, короткі похвальні кондаки в честь Богородиці та святих тощо. Закордонний дослідник В. Трембіцький припускає, що національно-державним гімном Київської Русі могла бути похвальна церковна пісня *“Архангельський глас”*.

Перед боєм з монголо-татарською ордою на Калці 1223 року руські дружинники співали *“С нами Бог, розумійте, язици”*. Також як гімн звучала з уст українських воїнів перед Грюнвальдською битвою 1410 року бойова пісня *“Богородица Дзєвіца”*, що була на той час спільною для народів Польщі і Литви.

У період **козацької історії** на перший план виходять пісні-гімни, що прославляють подвиги цієї своєрідної суспільної організації. Особливо популярною була спочатку *“Нумо, хлопці, до зброї”*:

Он зібрались були чайку рятувати,  
Славу добувати.  
Ой чи пан, чи пропав - двічі не вмирати.  
Нумо, хлопці, до зброї!

Пізніше поширилися такі, як *“Пісня про Байду”*, *“Ой на горі вогонь горить”*, *“Ой на горі там жєнці жнуть”*, *“Засвіт встали козаченьки”*, які набули великої популярності.

Коли **1848 року** у Львові стає до влади Головна Руська Рада, вона приймає за національний гімн вірш отця Івана Гушалевича *“Мир вам, браття”*:

Мир вам, браття, всім приносим,  
Мир - то наших отців знак,  
Мира з неба всі днесь просим,  
Чи багатий, чи бідак.  
Разом руки си подаймо  
І, як браття, ся любім,  
Одні другим помагаймо,  
К спільній меті поспішім!

Що ж нам нині на заваді?  
Все вже зникло, тепер час!  
Далі й в мирі, далі й в ладі  
В ім'я Боже, лише враз!  
Мир вам, мир вам, руські діти,  
І гаразд вашим хатам!  
Разом сили сполучіте,  
Добре, добре буде нам!

**На Закарпатті** тоді ж Олександром Духновичем був написаний гімн *“Я русин єсмь і буду”*:

Я русин єсмь і буду,  
Чесний мій рід не забуду;  
Русин був мій отець і мати,  
Руська вся родина.

Та саме в ті часи - у **другій половині XIX століття** (точніше - 1862 року, у Києві) - з'являється вірш відомого етнографа Павла Чубинського *“Ще не вмерла Україна”*. Він був покладений на музику Михайлом Вербицьким і невдовзі став новим національним гімном.

Цей твір і сьогодні залишається найпопулярнішим українським національним гімном. Після всенародного референдуму **1 грудня 1991 року**, який підтвердив незалежність України, музична редакція національного гімну *“Ще не вмерла Україна”* затверджена державним гімном нашої держави.

Крім нього, часто виконуються також *“Боже великий, єдиний, нам Україну храни”* (муз. М. Лисенка, сл. О. Кониського), *“Ой у лузі червона калина”* (гімн Українських січових стрільців):

Боже Великий, Єдиний,  
Нам Україну храни,  
Волі і світу промінням  
Ти її осіни.

Молимоь, Боже єдиний,  
Нам Україну храни,  
Всі Свої ласки, щедроти  
Ти на люд наш зверни.

Світлом науки і знання  
Нас, дітей, просвіти,  
В чистій любові до краю  
Ти нас, Боже, зрости.

Дай йому волю, дай йому долю,  
Дай доброго світла,  
Щастя дай, Боже, народу  
І многая, многая літа!

*За матеріалами книги: В.І.Сергійчук. Національна символіка України*